

HANNE *Marie* HJEMMET

Kvindekrisecentret er det eneste landsdækkende specialiserede døgntilbud i Danmark til udsatte kvinder fra misbrugs- og prostitutionsmiljøet. Der kommer kvinder på ophold fra hele landet.

Hanne Mariehjemmet

- tilbyder beskyttelse og akut (krise)hjælp
- somatisk pleje (fx sårbehandling, behandling af bylder)
- støtte til personlig pleje
- støtte i at klare dagligdags opgaver og problemstillinger
- kontakt til relevante samarbejdspartnere.

Det kan også være en mere langsigtet støtte med sigte på:

- individuel rådgivning og vejledning
- støtte til mere vidtrækkende problemstillinger
- motivere til livsforandring
- modvirke social isolation
- føre til nye sociale kontakter.

Ringstedvej 57-59
4000 Roskilde

Telefon: 4632 1992

Mail: hanne@mariehjem.dk

web: www.mariahjem.dk/hanne

 HANNE *Marie* HJEMMET

HANNE MARIEHJEMMET I ROSKILDE

Hanne Mariehjemmet er et kvindekrisecenter for kvinder over 18 år. Det er det eneste specialiserede landsdækkende døgntilbud i Danmark til de mest udsatte kvinder fra misbrugs- og prostitutionsmiljøet. Der kommer kvinder på ophold fra hele landet.

"En kvinde blev indskrevet på Hanne Mariehjemmet, efter at hun blev gennembanket af sin ægtefælle med et baseballbat, og han har efterfølgende prøvet at kvæle hende. Parret har været gift i mange år. Efter overgrebet blev kvinden kørt til Hanne Mariehjemmet. Ved indskrivning var kvinden i krise, forvirret, forslået over hele kroppen og blå på halsen efter kvælningsforsøg. Hanne Mariehjemmet ydede krisehjælp til kvinden og støttede hende i at få kontakt til sagsbehandler og politi. Kvinden bliver rådet til ikke at vende tilbage til lejligheden og ægtefællen. Kvinden har et massivt forbrug af alkohol. I løbet af kvindens ophold samarbejdede Hanne Mariehjemmet med kvindens opholdskommune med henblik på at finde sted, hvor kvinden kunne bo. Hanne Mariehjemmet forlængede kvindens ophold udover de tre uger, således at kvinden kan flytte direkte fra Hanne Mariehjemmet til et afklaringsstilbud".

"En ung kvinde blev fundet banket og bevidstløs foran et misbrugscenter. Hun er angiveligt blevet banket af en kunde. Efter behandling på skadestue kørte en medarbejder fra misbrugscenteret kvinden til Hanne Mariehjemmet. Ved indskrivning på Hanne Mariehjemmet er kvinden stærkt påvirket af stoffer og svær at kontakte. Dagen efter bliver kvinden akut indlagt på hospitalet på grund af voldsomme abstinenser. Efter indlæggelsen kommer kvinden tilbage på Hanne Mariehjemmet, hvor hun abstinensbehandles. Kvinden har levet i et voldeligt forhold med misbrug. Hanne Mariehjemmet samarbejdede med kvindens misbrugscenter med henblik på at afklare og stabilisere kvindens medicin. Kvindens egen hygiejne var meget ringe, ligesom hun angiveligt ikke havde spist i en længere periode. I løbet af opholdet lavede kvinden op, og hun begyndte at spise. Hun deltog ligeledes i daglige gøremål på Hanne Mariehjemmet. Kvinden fik relationer til de andre kvinder, og hun begyndte at fortælle personalet om sin situation. Der skete en markant positiv ændring med kvinden i løbet af opholdet. Kvinden har efterfølgende været på to ophold på Hanne Mariehjemmet. Kvinden misbruger stadig, men hendes liv er blevet mere stabilt, idet hun passer sin medicin og spiser regelmæssigt".

"En yngre alkoholisk kvinde bruger Hanne Mariehjemmet til at få en dagsrytme. Kvinden bruger ikke sin lejlighed, men bor rundt omkring hos venner og bekendte. Kvinden har flere gange været udsat for vold, men hun kan ikke huske, hvad der er sket eller hvem, der har påført hende skader, idet hun har været massivt påvirket af alkohol. Inden kvindens ophold på Hanne Mariehjemmet støtter hendes kontaktperson hende med at blive afruset. Kvinden har ikke spist over en længere periode, og hun har næsten intet tøj med ved indskrivningen. Kvinden siger, at hun ikke ønsker at stoppe sit misbrug, men hun gerne vil have ophold på Hanne Mariehjemmet for at få en dagsrytme med faste måltider og nattesøvn. Hanne Mariehjemmet støtter kvinden i dette og giver hende tøj, støtte til personlig hygiejne samt kostråd. Når kvinden har været udsat for vold, yder Hanne Mariehjemmet krisehjælp samt støtter hende i at kontakte læge eller andre sundhedspersoner".

HANNE MARIEHJEMMET

- Kvinderne kan få støtte og forskellige indsatser målrettet den enkelte kvinde i et beskyttet miljø.
- Der er ansat en daglig leder, 8 faste medarbejdere med forskellige faglige baggrunde (primært social- og sundhedssektoren) samt faste vikarer. Der er som oftest to medarbejdere på arbejde og en sovende nattevagt.
- Der er 8 pladser – og med en løbende venteliste. Der er 6-8 kvinder på ophold hele tiden. Det kan være vanskeligt at have en konstant belægning, fx hvis en kvinde bliver indlagt eller vil

udskrives øjeblikkeligt. Alle pladser er akutpladser, men én plads sikrer, at kvinden kan komme på ophold samme dag. Akutpladsen er en mulighed ved, fx massiv vold, forsøg på drab, voldtægt, angst efter indlæggelse.

- Kvinderne tilbydes ophold i op til 3 uger. Såfremt det fagligt kan begrundes, kan opholdet forlænges, fx hvis en kommune behøver mere tid til at finde en anden bolig, når kvinden er voldsramt.
- Hanne Mariehjemmet blev etableret i 2000, og har været tilknyttet Fonden Mariehjemmene siden 2003. Hanne Mariehjemmet er en selvejende institution med egen bestyrelse. Der er desuden driftsoverenskomst med Region Sjælland.

MÅLGRUPPEN

Mindre end halvdelen af kvinderne henvender sig selv. Størstedelen af de marginaliserede kvinder fra misbrugs- og prostitutionsmiljøet henvises af støtte- og kontaktpersoner, misbrugscentre eller andre kvindekrisecentre til Hanne Mariehjemmet, idet det skønnes, at deres livssituation er kritisk. Kvinderne er aktive misbrugere og ofte prostitueret i større eller mindre omfang. Mange af kvinderne er ude i en form for "gråzoneprostitution". De opfatter ikke nødvendigvis sig selv som prostituerede, men sælger seksuelle ydelser for alkohol, mad, stoffer eller husly (sofasovere), når de har behov for det. Det er tale om kvinder hvis liv er præget af en række problemstillinger: misbrug, vold, hjemløshed, psykiske lidelser, prostitution, kriseramte.

Generelt er kvindernes almene sundhedstilstand dårlig, de er stærkt underernærede, blandt andet på grund af mange års misbrug af stoffer, ligesom flere er diagnosticeret med alvorlige sygdomme, fx HIV, AIDS, hepatitis. I tillæg hertil har flere af dem også psykiske lidelser. En stor del af kvinderne har desuden været udsat for vold (det omhandler ikke kun partnervold, men kan også være "vold i gaden", fx fra en kunde eller alfons).

Kvindekrisecentrene giver udtryk for, at der er et stort behov for pladser til voldsramte kvinder med misbrug. Ligesom på Hanne Mariehjemmet oplever de, at der begynder at komme nye typer af kvinder:

- De er i akut krise, meget misbrugende, og deres almentilstand er generelt dårlig. Flere af dem er yngre kvinder (mellem 18 år og starten af 20'erne), og de har allerede såvel fysiske som psykiske eftervirkninger af deres misbrug, hjemløshed og et voldeligt miljø.
- Kvinder, som ikke umiddelbart er voldsramte og kommer fra misbrugsmiljøet, kan også være kriseramte – flere af disse kvinder beskriver ikke vold som en primær årsag, men hvor et voldeligt miljø gradvist er blevet en del af deres liv.

Kvinder, der bliver indskrevet på Hanne Mariehjemmet, er kendetegnet ved, at de "falder mellem to stole (§§ 109 og 110)". De kan ikke rummes i de traditionelle § 109 tilbud (kvindekrisecentre) på grund af, at de har et misbrug. Samtidig er der en gruppe kvinder, som ikke kan indskrives på § 110 tilbud, fordi de har en bolig, men ikke opholder sig her (funktionelt hjemløse) og/eller som ikke vil profiterere af et ophold på et § 110 tilbud. Kvinderne giver udtryk for, at det har en stor betydning, at de føler sig trygge og sikre på Hanne Mariehjemmet, idet de her ikke oplever at blive udsat for fysisk og psykisk vold/chikane, som på et lignende tilbud, fx herberg, hvor der også er indskrevet mænd (som ofte har et misbrug). Kvinderne har ofte et massivt misbrug. Denne gruppe kan (og vil) ikke bo på § 110 tilbud, men har behov for støtten og det beskyttede miljø, som Hanne Mariehjemmet tilbyder.

Erfaringerne fra Hanne Mariehjemmet viser, at der stadig er behov for et tilbud til de mest udsatte kvinder, der har brug for et beskyttet miljø i en periode. Det kan fx være kvinder, der har en bolig, men som bruger Hanne Mariehjemmet, hvis deres misbrug er blevet for stort, og deres almene tilstand som følge heraf er meget dårlig og/eller de lever i et voldeligt miljø. Den gruppe kvinder har først og fremmest har brug for omsorg, restitution samt støtte til personlig hygiejne og somatisk pleje. Umiddelbart kan de virke "som i den pæne ende", men de har massive (misbrugs)problemer.

IINDSATSEN PÅ HANNE MARIEHJEMMET

Hanne Mariehjemmet kan tilbyde beskyttelse og akut (krise)hjælp – samt i en periode yde somatisk pleje (fx sårbehandling, behandling af bylder), omsorg, støtte til personlig pleje og i at klare dagligdags opgaver og problemstillinger, restitution, samt kontakt til praktiserende læge, sundhedspersonale, hospital, sagsbehandler m.fl. Det kan også være en mere langsigtet støtte med sigte på en individuel rådgivning og vejledning, støtte til mere vidtrækkende problemstillinger, motivere til livsforandring og modvirke social isolation samt føre til nye sociale kontakter.

Hanne Mariehjemmet tilrettelægger arbejdet ud fra en individuel tilgang til den enkelte kvinde. Det handler om at skabe et rum, der kan understøtte, at den enkelte kvinde kan håndtere og forandre sin livssituation – også selvom det kun er i mindre grad. Det er væsentligt, at kvinderne oplever:

- at blive mødt med åbenhed og fordomsfrihed
- at få deres akutte behov for støtte og omsorg dækket
- at blive hørt, forstået og respekteret ud fra egne præmisser
- at være en del af hverdagen i huset
- at den enkelte kvinde gennemgår en udvikling og derved oplever, at hun i højere grad kan håndtere sin tilværelse med udgangspunkt i egne ønsker.

De primære faglige tilgange og metoder, der anvendes i arbejdet er:

- Kognitiv tilgang, der har fokus på sammenhængen og den gensidige påvirkning mellem tanker, følelser, krop og handlinger. Formålet er at ændre tanke eller handling og derved opnå mere positive følelser.
- Motivationsarbejde, der har fokus på at motivere kvinderne til livsforandring ud fra en individuel tilgang. Grundtanken er, at det er muligt at motivere alle.
- Teori om "Zonen for nærmeste udvikling" ud fra Vygotsky.
- I forhold til en ustabil livsstil har flere af kvinderne behov for at få administreret og struktureret den medicinske behandling, fx i forhold til substitutionsbehandling, optrapning/nedtrapning, abstinensbehandling.
- Skadesreduktion er formindskelse af de skader, som livet som misbruger påfører vedkommende selv og andre, samt forbedring af kvindens funktionsevne og udviklingsmuligheder. Kvinderne vejledes i forhold til deres særlige situation og baggrund samt får socialpædagogisk støtte i det omfang hun selv ønsker det og rammerne tillader det.
- Der er fokus på relationsarbejde med henblik på skabe nærvær og autencitet ved at opbygge relationer og fokusere på, at den bedste løsning opnås gennem ligeværdigt samarbejde og dialog, hvor ressourcer og forskellige styrker anvendes. Der tilbydes samtaler, rådgivning og

vejledning, kontakt til offentlige myndigheder og familie/netværk, vejledning om kost samt administration af medicin. Der er fokus på at danne et socialt sikkerhedsnet for kvinderne.

- NADA - National Acupuncture Detoxification Association (øreakupunktur): Hanne Mariehjemmet anvender NADA i arbejdet med kvinderne i forhold til stoftrang, angst, uro, søvnløshed, stress, afhængighed og psykiske symptomer.
- Der arbejdes på opholdsplaner, som det er hensigten at kombinere med Indikator 2.0 i Bostedsystemet samt Den Danske Kvalitetsmodel på det sociale område og VUM (VoksenUdredningsMetoden). I dialog med kvinden fokuseres på, hvilke ønsker kvinden har, hvad der skal ske i løbet af opholdet, og hvilken støtte Hanne Mariehjemmet kan tilbyde. Opholdsplanen kan koordineres med og indgå i kommunens handleplan efter servicelovens § 141.

KOMPETENCER HOS MEDARBEJDERNE

Medarbejdergruppen er tværfagligt sammensat med henblik på at sikre et bredt helhedssyn på kvinden, en høj kvalitet og specialkompetencer, der kan styrke løsningen af de særlige og meget forskellige opgaver.

Personalet er fagligt velfunderet og tager afsæt i pædagogiske metoder, som anvendes i praksis. Alle medarbejderne har særligt kendskab og kompetencer i forhold til målgruppen, herunder:

- Mennesker i psykisk krise, herunder voldsramte, traumeforståelse, stabilisering og tilknytning
- Mennesker med sindslidelse(r), herunder angst, depression, psykotiske tilstande
- Misbrugsproblematikker, herunder kendskab til misbrug og afhængighed
- Administration af medicinsk behandling
- Primær sygepleje, fx sårbehandling, behandling af bylder, betændelsestilstande
- Hjemløshed
- Prostitution
- Selvmordsfare.

Personalet modtager fast supervision og deltager i relevante kurser samt efteruddannelse.

Voldsudsatte kvinder med misbrug kræver kompetencer, som de almindelige kvindekrisecentre ikke har. Dette underbygges blandt andet fra "Kvinnevoldsutvalget" i Norge i 2003: "*Kvinnelige rusmisbrukere som blir mishandlet har flere, mer komplekse problemstillinger som de trenger hjelp til å løse enn kvinner uten slike belastninger, og de har ofte store helsemessige og psykososiale problemer i tillegg. Jonassen og Stefansen påpeker i sin rapport: «At disse gruppene kvinner faller utenfor krisesentrenes virksomhet kan virke paradoksalt, når vi vet at dette er grupper som sannsynligvis er overrepresentert i voldsstatistikken. Når det er sagt, er det ikke sikkert at krisesentrene representerer det beste tilbudet for kvinner med tilleggsproblematikk. Likevel er det et tankekors at de kvinnene som i særlig grad har behov for krisehjelp i praksis ikke har noe tilbud som er spesifikt rettet inn mot å avhjelpe problemer knyttet til den volden, de er blitt utsatt for.» (Jonassen og Stefansen 2003 s. 69–70)¹.*

---

¹ Psykisk syke og rusmisbrukende kvinner som brukere av krisesentertilbud
Tiltak 31 i "Vendepunkt" Handlingsplan mot vold i nære relasjoner (2008-2011)
September 2011

Hanne Mariehjemmet har tidligere være drevet med en stor del af frivillig arbejdskraft. Dette er imidlertid ændret, da arbejdet kræver, at medarbejderne er professionelle og fagligt velkvalificerede samt har særligt kendskab og kompetencer i forhold kvinderne og det komplekse arbejde.

SAMARBEJDSPARTNERE

Hanne Mariehjemmet har stor opmærksomhed på at have et udbredt og velfungerende dialogbaseret samarbejde med diverse samarbejdspartnere, da det er medvirkende til at give den enkelte kvinde den bedst mulige støtte.

Hanne Mariehjemmet samarbejder med flere interessenter i lokalområdet, fx praktiserende læge, hospitaler, den kommunale sygepleje, nærpolitiet samt erhvervsdrivende, der blandt andet har doneret penge, tøj, møbler, plejeprodukter og madvarer. Hanne Mariehjemmet samarbejder desuden med INSP!, som er et lokalt samlingspunkt, der skabes og drives af borgerne selv, herunder folkekøkken, madklub, kunst, værksted, basismusikværksted, ligesom der afholdes forskellige former for møder, seminarer, workshop.

Der er et inspirerende, udviklende og gensidigt samarbejde med Region Sjælland, blandt andet med henblik på en varig finansiering af Hanne Mariehjemmet.

Derudover samarbejdes med andre interessenter inden for området, fx misbrugscentre, hospitaler, sagsbehandlere, kvindekrisecentre og herberger i hele landet. Samarbejdspartnere (støtte- og kontaktpersoner efter § 85, misbrugsmedarbejdere, sagsbehandlere, politi) er altid velkomne til at komme og tale med den enkelte kvinde, mens hun er på Hanne Mariehjemmet. Hanne Mariehjemmet inviterede i december 2014 interessenterne til et dialogmøde. Deltagerne var enige om, at der er et stort behov for et tilbud som Hanne Mariehjemmet, som et specialiseret tilbud med fokus på sociale og sundhedsmæssige indsatser, akutfunktion, koordinering samt rådgivning/vejledning til de udsatte kvinder, hvis liv er præget af et kompleks af problemstillinger, fx (funktionel) hjemløshed, prostitution, (aktivt)misbrug, psykiske lidelser, vold og andre former for kriser.

Hanne Mariehjemmet har mulighed for at støtte kvinden til at kontakte en psykolog. Kvinder på krisecentre har ret til fire afklarende psykologsamtaler. Psykologtimerne er finansieret igennem Satspuljen, og de administreres igennem LOKK².

Hanne Mariehjemmet har benyttet ANTIDOTE DANMARK, som har til formål er at tilbyde blandt andet stofbrugere og medarbejdere kursus i overdosisbehandling og oplæring i brug af modgift og at sørge for at modgiften bliver tilgængelig. Der er udviklet et kursus, der på stofbrugernes præmisser kan gøre stofbrugere i stand til at håndtere en overdosis ved brug af modgiften³.

---

² Landsorganisation af Kvindekrisecentre

³ ANTIDOTE DANMARK er et netværk af læger, sygeplejesker og andre engagerede borgere. Netværket stod bag Det Mobile Fixerum – Danmarks første lovlige fixerum – der skabte national lovgivning, så kommuner nu er ved at etablere fixerum i de større byer. Netværket samarbejder med Gadejuristen, der hjælper med juridisk vejledning.

Hanne Mariehjemmet samarbejder desuden med Politiskolen i Brøndby vedrørende praktikantophold på Hanne Mariehjemmet. På denne måde oplever både de politistuderende og kvinderne hinanden på en anden måde (de ser mennesket på en anden måde).

FREMTIDSPERSPEKTIV

Kvinderne på Hanne Mariehjemmet rummes ikke i de traditionelle § 109 tilbud (kvindekrisecentre) på grund af misbruget – og en gruppe kvinder kan ikke indskrives på § 110 tilbud, fordi de har en bolig, men ikke opholder sig her (funktionelt hjemløse) og/eller som ikke vil profitere af et ophold på et § 110 tilbud. Indsatsen på Hanne Mariehjemmet viser, at der er behov for et tilbud til disse kvinder. En fast etablering af tilbuddet vil skabe ro til at (videre)udvikle kerneopgaven, sikre kontinuitet og faglige kompetencer i medarbejdergruppen – og give mulighed for en udvikling af metoder, tilgange og videndeling i forhold til arbejdet med socialt udsatte kvinder, således at de kan få støtte til komme videre.

Hanne Mariehjemmet er et specialiseret tilbud, der målrettet arbejder med en faglig kvalitet, motivation, rådgivning og vejledning, således at kvinderne kan få adgang til en livsforandring, fx at få kvinder med alkohol- eller stofmisbrug og/eller en psykisk sygdom i behandling, motivere kvinden til at flytte fra en voldelig mand, flytte på herberg eller finde andre boformer.

Der skal være mere fokus på og styrkelse af det koordinerede arbejde i forhold til relevante samarbejdspartnere i lokalområdet. For at kunne tilbyde kvinderne de bedst mulige betingelser, er det vigtigt at have fokus på at vedligeholde og udbygge netværket af samarbejdspartnere, således at Hanne Mariehjemmet kan støtte kvinderne i at komme videre, videregive viden og holde sig ajour med nye instanser/viden. Dette har Hanne Mariehjemmet allerede haft succes med – og det kan videreudvikles, som en naturlig del af civil- og lokalsamfundet. Som en del heraf vil Hanne Mariehjemmet forsøge at etablere et netværk for fagfolk (Café Klara, Reden, herberger, kvindekrisecentre, misbrugscentre, sagsbehandlere m.fl.) med henblik på metodisk og faglig videndeling.

Samarbejdet med INSP! skal udbygges, blandt andet i forhold til idéerne om at koble kunst og kreativitet med pædagogik, formidling, innovation og erhverv i et stærkt samarbejde med lokale, nationale og internationale uddannelses- og forskningsinstitutioner. På sigt kan dette endvidere være medvirkende til at Hanne Mariehjemmet bliver en social økonomisk virksomhed.

Det kan være en mulighed at etablere efterforsorg på Hanne Mariehjemmet, da der allerede er skabt en kontakt til kvinderne. Der kan fx tilbydes 3 måneders efterforsorg, som blandt andet indeholder:

- Rådgivning og vejledning
- afrunding/afslutning af ophold på Hanne Mariehjemmet
- støtte den enkelte kvinde i forhold til nye aktuelle problemstillinger
- støtte til kontakt offentlige myndigheder
- videregive information til de rette instanser.

Det betyder, at der skal etableres et tættere samarbejde med kommunerne, da de skal visitere (og i forbindelse hermed kan opholdsplanerne inddrages). Indsatsen i forhold til efterforsorg skal finansieres af den enkelte kvindes opholdskommune.

På sigt kan det være en mulighed, at få plads til flere kvinder (12 stk.). Dette kræver dog, at Hanne Mariehjemmet flyttes til andre lokaliteter, da de fysiske rammer det nuværende sted ikke kan rumme flere. De statistiske opgørelser viser, at der er et stigende antal kvinder, der ønsker ophold. Hanne Mariehjemmet har nu en belægning på 6-8 kvinder, samt en venteliste, ligesom samarbejdspartnerne i stigende omfang kommer akut med en kvinde.

FINANSIERING AF INDSATSEN

Driften af Hanne Marie har hidtil været finansieret af centrale socialministerielle midler, oprindeligt af midler fra storbypuljen (hvor udgiften fortrinsvis blev afholdt af storbykommunerne efter en procentvis fordeling fastsat på baggrund af kvindernes konkrete hjemkommunestatus).

Fra 1. januar 2013 til udgangen af 2015 er Hanne Mariehjemmet finansieret af midler fra narkopoljen. I forbindelse med den seneste bevilling, tilkendegav ministeriet at bevillingen er givet med henblik på, at der i bevillingsperioden søges en alternativ (ikke puljefinansieret) og permanent finansiering af Hanne Mariehjemmets drift. Denne præmis blev gentaget på et møde i februar måned 2015, hvor kontoret for Integration og sociale forhold havde inviteret til dialog om Hanne Mariehjemmets fremtid.

Såvel Region Sjælland og Fonden Mariehjemmene er i gang med at finde en varig finansiering efter 2015, da Hanne Mariehjemmet er det eneste specialiserede landsdækkende døgntilbud i Danmark til de mest udsatte kvinder fra misbrugs- og prostitutionsmiljøet.